

Utlåtande i anledning af väckt fråga om åstadkommande af afbildningar utaf „det Helsingfors som går“.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

Den 3 Maj 1906.

N:o 107.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti en den 15 December 1905 till Stadsfullmäktige ingifven skrift hafva herrar Reinh. Hausen och Gustaf Nyström hemställt om vidtagande af lämpliga åtgärder för att genom afbildningar åt minnet bevara „det Helsingfors som går“. I sådant afseende hafva motionärerne tänkt sig att en permanent nämnd skulle tillsättas, med uppdrag att åstadkomma dylika afbildningar, samt att till nämndens disposition för detta ändamål skulle för år 1906 ställas ett anslag af förslagsvis 800 mark. Öfver ifrågavarande framställning hafva Stadsfullmäktige, jämlikt beslut af den 18 i nämnda månad, infordrat Drätselkammarens utlåtande.

Stadens Byggnadskontor, hvars yttrande i saken Drätselkammaren inhemtat, har i anledning häraf framhållit att kontoret, derest det väckta förslaget vunne godkännande, för sin del icke trodde sig kunna på annat sätt tillhandagå den blifvande nämnden än sålunda att kontoret, hvars personal i följd af sin verksamhet vore i tillfälle att iakttaga de förändringar Helsingfors undergår, skulle hos nämnden göra de anmälningar, som kontoret i anledning däraf kunde finna behöfliga. För detta ändamål emottog kontoret emellertid att i sinom tid erhålla del af den allmänna plan som nämnden vid fullgörande af sitt uppdrag komme att följa. Beträffande storleken af det erforderliga anslagsbeloppet har Byggnadskontoret, utan att kunna härom afgifva något bestämdt uttalande, dock ansett den af motionärerne föreslagna summan 800 mark per år vara tillfylles.

Efter det ärendet härå beredts af Kammarens kansli med biträde af numera aflidne stadskamreraren T. Holmberg, har Drätselkammaren förehaft saken till vidare behandling och får såsom utlåtande deri vördsamt anföra:

Förslaget att genom afbildningar åt efterverlden bevara det märkligaste af det gamla och nutida Helsingfors är utan tvifvel förtjent att beaktas. Väl före-

finnas här icke synnerligen många på grund af sin ålderdomlighet eller stil anmärkningsvärda byggnader från stadens tidigare utvecklingsperioder. Så mycket större skäl är det emellertid att taga vara på det lilla som i den vägen ännu finnes kvar, men hvilket af den nu rådande stora byggnadsverksamheten hotas med att snart försvinna. Uppbevarandet i bild af en del gator, med hus som äro representativa för byggnadssättet under de närmast förgångna decennierna, och af områden hvilkas införlifvande i stadsplanen förestår men hvilka ännu icke blifvit i större mån bebyggda, kan äfven erbjuda ett stort intresse för kommande generationer, såsom af de från Engels tid bevarade akvarellerna tydligt framgår.

Beträffande sättet att härvid gå tillväga synes det Drätselkammaren som skulle tillsättandet af en särskild nämnd för ändamålet icke vara af nöden utan tvärtom kunna få till påföljd att saken, som i sig själf är enkel, öfverhöfvan invecklas. Erfarenheten har äfven visat att nämnder eller komitéer med uppdrag af mera tillfällig eller speciell beskaffenhet endast med svårighet fås att sammanträda och att till deras behandling öfverlemnade ärenden på grund häraf mer än nödigt fördröjas. Det skulle enligt Kammarens tanke otvifvelaktigt lända saken till större gagn om någon enskild, med stadens förhållanden förtrogen och för dess historia och utveckling intresserad person kunde af Stadsfullmäktige ombetros uppdraget att själfständigt utvälja de karaktäristiska motiven och efterhand anskaffa afbildningar, i hvilket afseende fotografiska reproduktioner i de flesta fall skulle vara tillfylles och akvarell endast undantagsvis någon gång komme i fråga. Den med omförmälda uppdrag betrodda personen, som förutsättes icke behöfva aflönas, skulle af Drätselkammaren och Byggnadskontoret erhålla alla de upplysningar angående förestående stadsplansregleringar och nybyggnadsföretag, som stode dessa myndigheter till buds, och vore han jämväl i tillfälle att med dem samråda om särskilda detaljer.

Hvad angår kostnaden för dessa afbildningar och storleken af det dertill möjligen erforderliga anslaget, anser Kammaren att under de närmast följande åren ett belopp af förslagsvis 600 mark per år vore för afbildningarnas anskaffande tillfylles, och torde detta belopp kunna för innevarande år antingen beviljas å Fullmäktiges dispositionsmedel eller ock bestridas af anslaget för Drätselkammarens expenser.

Drätselkammaren tillåter sig på grund af hvad ofvan anförts, med återställande af remissen, vördsamt hemställa det Stadsfullmäktige ville besluta:

att åt någon för saken intresserad lämplig person, som af Fullmäktige utses, uppdraga att söka efterhand och med följande af en enhetlig plan åstadkomma fotografiskt eller, i undantagsfall, i akvarell utförda afbildningar af sådana märkligare hus, gatupartier och stadsdelar, hvilka komma att ombyggas eller på annat sätt omgestaltas; samt

att till disposition för ifrågavarande ändamål tillsvidare anslå ett årligt belopp af förslagsvis 600 mark.

På Drätselkammarens vägnar:

Carl Nummelin.

Edvard Loo.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Då det gäller att lämna en framställning af ett samhälles utveckling, är det icke nog att man har till sitt förfogande en möjligast riklig samling af skriftligt material. Äfven *afbildningar* hafva härvid ett utomordentligt värde. Ingen beskrifning, huru uttömmande och omständlig den än månne vara, kan nämligen gifva ett så enkelt och klart begrepp om ett föremål eller en företeelse så som en afbildning det förmår.

Hvad vår hufvudstad angår, hafva vi uti Engels taflor uti Fullmäktiges sessionssal äfvensom uti ett par i statsarkivet befintliga stora akvareller från år 1828 intressanta och ovärderliga minnen, visande särskilda partier af Helsingfors stad under dess nydaningsperiod. Stadens eget arkiv torde ock hysa en värderik samling af arkitekturritningar till en mängd kommunala och privata byggnader. För öfrigt kan från ett och annat planchverk hämtas afbildningar af Helsingfors under olika tider af 1900:de seklet. Men i allmänhet måste man säga att mycket tyvärr blifvit försummadt för att åt minnet bevara „det Helsingfors som gått“. Orsaken härtill är naturligtvis den, att det icke funnits någon så att säga, myndighet, som haft sig ålagdt ansvaret att härvidlag tillgodose de kommande generationernas rätt.

Har nu en sådan försyndelse blifvit begången beträffande det Helsingfors „som redan gått“, synes det vara hög tid att taga till ompröfning huruvida icke något kunde åtgöras för att uti fotografiska och på annat sätt utförda afbildningar bevara *det Helsingfors, „som håller på att gå“*. Allt efter litet ske inför våra ögon genomgripande omgestaltningar. Än är det en för „den gamla goda tiden“ karakteristisk byggnad, som skattar åt förgängelsen, än är det vildmark, som planeras och bebygges, än slutligen skapas fast mark, där icke lång tid förut fartyg gått fram.

Det kan väl icke råda mer än en mening om att det, som härvid är dömdt att försvinna, såvidt möjligt borde bevaras i afbild.

Beträffande det lämpligaste sättet att bringa ett sådant „räddningsarbete“ till utförande skola vi här icke framställa något detaljeradt förslag. Vi hafva velat blott framhålla själfva saken. För den händelse Stadsfullmäktige, såsom vi hoppas, anse frågan beaktansvärd, torde nog samt det utskott, som i sådant fall får sig saken till beredning förelagd, finna en lycklig lösning, synnerligast som goda föredömen från utlandet härvidlag torde förefinnas. Vi önska blott framhålla såsom vår åsikt att sakens framtida omhänderhafvande lämpligast borde anförtros åt en af Stadsfullmäktige tillsatt permanent nämnd.

Då emellertid intet kan uträttas utan att en sådan nämnd eger till sitt förfogande nödiga penningemedel, och denna nämnd eventuellt redan under nästkommande år skulle träda i verksamhet, tillåta vi oss härmed vördsamt föreslå

att Herrar Stadsfullmäktige, under förutsättning af att en för antydt ändamål utsedd nämnd snarligast komme till stånd, ville åt densamma för år 1906 bevilja ett anslag af förslagsvis åttahundra (800) mark.

Helsingfors den 15 December 1905.

Reinh. Hausen.

Gustaf Nyström.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors

den 15 Februari 1906.

N:o 13.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till affordradt yttrande rörande det af Herrar Reinh. Hausen och Gustaf Nyström hos Stadsfullmäktige väkta förslaget om tillsättande af en nämnd, som egde tillse att till förändring eller omdaning afsedda platser, byggnader m. m. karaktäriserande det nuvarande Helsingfors, måtte genom afbildningar bevaras för efterverlden, får Byggnadskontoret vördsamt meddela att Kontoret, därest Herrar Fullmäktige skulle godkänna förslaget, för sin del icke torde på annat sätt kunna

tillhandagå nämnden, än att Kontoret, hvars personal i följd af sin verksamhet är i tillfälle att iakttaga de förändringar Helsingfors undergår, skulle hos nämnden göra sådana anmälningar, hvilka enligt Kontorets tanke möjligen vore i ofvan-
antydtt afseende behöfliga. Och torde därför Kontoret böra i sinom tid erhålla del af den allmänna plan som af den ifrågasatta nämnden komme att följas vid fullgörande af det densamma meddelade uppdraget.

Vidkommande storleken af det belopp, som blefve erforderligt för det till-
ernade arbetets utförande, kan Byggnadskontoret icke afgifva något bestämdt utta-
lande, men håller Kontoret dock före att den af motionärerna föreslagna summan
Fmk 800:-- per år borde vara för ändamålet tillfyllest.

Remisshandlingarna återgå härjämte.

G. Idström.
